

Η Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη των εισερχόμενων τουριστών στην Ελλάδα, 2015-2024

Φεβρουάριος 2026

Δρ. Άρης Ίκκος, ISHC
Επιστημονικός Διευθυντής

Σεραφείμ Κουτσός
Αναλυτής

Διευκρινίσεις και ειδικοί όροι:

- Η παρούσα μελέτη αποτελεί αποκλειστική πνευματική ιδιοκτησία του INSETE
- Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, υπό τον όρο της ρητής αναφοράς της πηγής προέλευσης.
- Αν και έχει επιδειχθεί η δέουσα επιμέλεια ως προς τον έλεγχο των στοιχείων που χρησιμοποιήθηκαν και των εκτιμήσεων που παρουσιάζονται στην παρούσα μελέτη, το Ινστιτούτο ΣΕΤΕ (INSETE) και οι συγγραφείς της μελέτης δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τυχόν αποκλίσεις των πληροφοριών που αναφέρονται στην μελέτη ή για τυχόν παραλείψεις. Οι εκτιμήσεις και πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα μελέτη δίδονται για ενημερωτικούς και μόνο σκοπούς και όχι για εμπορικούς, επενδυτικούς, νομικούς ή άλλους σκοπούς. Η χρήση ή στήριξη στην μελέτη από οποιοδήποτε μέρος και τυχόν αποφάσεις που βασίζονται σε αυτήν αποτελούν αποκλειστική υπευθυνότητα αυτών που χρησιμοποιούν την μελέτη. Το INSETE και οι συγγραφείς της μελέτης δε φέρουν καμιά ευθύνη ή υποχρέωση για ζημίες που μπορεί να προκύψουν σε οποιοδήποτε, ως αποτέλεσμα αποφάσεων που τυχόν ληφθούν βασισμένες στην παρούσα μελέτη».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ακρωνύμια και Επεξηγήσεις	4
1. Κύρια Σημεία	5
2. Εισαγωγή	8
3. Εξέλιξη βασικών δεικτών του εισερχόμενου ελληνικού τουρισμού, 2015-2024	9
4. Δομικές αλλαγές μετά την πανδημία COVID	11
4.1 Ανάλυση μεταβολής ΜΚΔ στην Ελλάδα, 2019-2024, ανάλογα με τον τρόπο άφιξης	11
4.2 Ανάλυση μεταβολής ΜΚΔ στην Ελλάδα, 2019-2024, ανά Περιφέρεια	13
5. Πηγές	16
6. Παράρτημα	17

Ακρωνύμια και Επεξηγήσεις

ΜΔΔ: Μέση Δαπάνη (€) ανά Διανυκτέρευση

ΜΔΕ: Μέση Δαπάνη (€) ανά Επίσκεψη – αφορά τις Επισκέψεις στις Περιφέρειες

ΜΚΔ: Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη (€) – αφορά τις Αφίξεις στη χώρα, από μια Αφιξη μπορεί να γίνουν δυο ή περισσότερες Επισκέψεις

ΜΔΠ: Μέση Διάρκεια Παραμονής (διανυκτερεύσεις)

Τουριστικές Περιφέρειες: Αττική, Ιόνια Νησιά, Κεντρική Μακεδονία, Κρήτη, Νότιο Αιγαίο

1. Κύρια Σημεία

Τα στοιχεία της παρούσας μελέτης αναφέρονται σε εισερχόμενους τουρίστες, πλην κρουαζιέρας, βάσει της Έρευνας Συνόρων της Τράπεζας της Ελλάδος.

Η εξεταζόμενη περίοδος που αναλύεται στην μελέτη μπορεί να χωριστεί σε τρεις διακριτές περιόδους, πριν την πανδημία (2015-2019), κατά την οξεία φάση της πανδημίας (2020 και 2021) και μετά την πανδημία (2022-2024). Συγκεκριμένα:

- την περίοδο πριν την πανδημία, η εικόνα στους επιμέρους δείκτες ήταν μικτή, με την Μέση Διάρκεια Παραμονής (ΜΔΠ) να εμφανίζει μείωση κατά -5,4% (από 7,8 διανυκτερεύσεις το 2015 σε 7,4 διανυκτερεύσεις το 2019) και έτσι, παρά την αύξηση της Μέσης Δαπάνης ανά Διανυκτέρευση (ΜΔΔ) κατά +2,9% (από € 73,9 το 2015 σε € 76,1 το 2019), η Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη (ΜΚΔ) κατέγραψε μείωση κατά -2,7% (από € 579,6 το 2015 σε € 564,0 το 2019). Η μείωση της ΜΚΔ οφείλεται στην αλλαγή του μίγματος αγορών που είχε συντελεστεί κατά την συγκεκριμένη περίοδο, με μείωση των παραδοσιακών μας αγορών¹ (αφίξεις: από 37,0% το 2015 σε 36,5% το 2019 και εισπράξεις: από 49,2% το 2015 σε 46,1% το 2019). Στην συγκεκριμένη εξέλιξη, διαδραμάτισε ρόλο και η αύξηση του μεριδίου για διακοπές τουρισμού πόλης (City Break) κυρίως στην Αθήνα η οποία έχει καταστεί διεθνής προορισμός για τέτοια ταξίδια. Τα ταξίδια αυτά έχουν παραδοσιακά χαμηλότερη διάρκεια παραμονής από τους παραθεριστικούς προορισμούς και άρα και τουριστική δαπάνη.
- Κατά την οξεία φάση της πανδημίας, οι τρεις παραπάνω δείκτες εμφάνισαν θετικό πρόσημο. Ειδικότερα, η ΜΔΠ εμφάνισε αύξηση κατά +20,5% (από 7,4 διανυκτερεύσεις το 2019 σε 8,9 διανυκτερεύσεις το 2021) όπου σε συνδυασμό με την αύξηση της ΜΔΔ κατά +3,4% (από € 76,1 το 2019 σε € 78,6 το 2021) οδήγησαν σε αύξηση της ΜΚΔ κατά +24,5% (από € 564,0 το 2019 σε € 702,4 το 2021). Η εξέλιξη αυτή, ήταν αποτέλεσμα του επιτυχημένου ανοίγματος που έκανε η Ελλάδα στην τουριστική αγορά και του ισχυρού αισθήματος ασφάλειας που εμπεδώθηκε στο τουριστικό κοινό από την αποτελεσματική διαχείριση της υγειονομικής κρίσης και την έγκαιρη εφαρμογή πρωτοκόλλων, καθιστώντας την ως έναν από τους πλέον αξιόπιστους και ελκυστικούς προορισμούς κατά την πανδημική κρίση. Αυτό οδήγησε σε αύξηση όλους τους δείκτες λόγω της αλλαγής του μίγματος αγορών, με αύξηση του μεριδίου των παραδοσιακών μας αγορών (αφίξεις: από 36,5% το 2019 σε 48,6% το 2021 και εισπράξεις: από 46,1% το 2019 σε 55,3% το 2021), που έχουν υψηλότερη τουριστική δαπάνη, και μείωση των όμορων βαλκανικών αγορών (αφίξεις: από 26,1% το 2019 σε 17,6% το 2021 και εισπράξεις: από 8,5% το 2019 σε 7,3% το 2021) που έχουν χαμηλότερη τουριστική δαπάνη. Επίσης, η αύξηση την περίοδο

¹ Γερμανία, Ην. Βασίλειο, Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία

εκείνη των ταξιδιών για διακοπές παραθερισμού και επίσκεψη σε φίλους και συγγενείς, που έχουν υψηλότερη δαπάνη λόγω υψηλότερης διάρκειας παραμονής, και η μείωση για ταξίδια City Break, που έχουν χαμηλή ΜΔΠ, οδήγησαν σε αύξηση της ΜΔΠ και άρα της τουριστικής δαπάνης.

- Η ομαλοποίηση της κατάστασης στην ταξιδιωτική βιομηχανία από το 2022 και έπειτα, οδήγησε σε μείωση της ΜΔΠ κατά -28,1% (από 8,9 διανυκτερεύσεις το 2021 σε 6,4 διανυκτερεύσεις το 2024) όπου παρά την αύξηση της ΜΔΔ κατά +13,4% (από € 78,6 το 2021 σε € 89,1 το 2024), η ΜΚΔ εμφάνισε μείωση κατά -18,5% (από € 702,4 το 2021 σε € 572,8 το 2024). Οι κυριότεροι λόγοι μείωσης της ΜΚΔ από το 2022 και έπειτα είναι:
 - η μείωση του μεριδίου των παραδοσιακών αγορών μας (αφίξεις: από 48,6% το 2021 σε 41,7% το 2024 και εισπράξεις: από 55,3% το 2021 σε 48,9% το 2024)², και η αύξηση του μεριδίου των όμορων βαλκανικών αγορών και αγορών της Ανατολικής Ευρώπης (αφίξεις: από 17,6% το 2021 σε 21,6% το 2024 και εισπράξεις: από 7,3% το 2021 σε 7,4% το 2024),
 - η αύξηση του μεριδίου των ταξιδιών με σκοπό ταξιδιού τον Τουρισμό Πόλης (City Break), που έχουν χαμηλότερη Μέση Διάρκεια Παραμονής και άρα χαμηλότερη κατά Κεφαλή Δαπάνη (βλ. και κατωτέρω),
 - στην μείωση του μεριδίου για ταξίδια παραθερισμού, που έχουν υψηλότερη μέση διάρκεια παραμονής και άρα υψηλότερη κατά Κεφαλή Δαπάνη και
 - οι πληθωριστικές πιέσεις που επιδεινώνουν τα οικονομικά των νοικοκυριών και άρα το διαθέσιμο εισόδημα, οδηγώντας τα σε πιο συγκρατημένες επιλογές, κυρίως στην διάρκεια των διακοπών και όχι στην πρόθεση για να ταξιδέψουν. Αυτό διαφαίνεται και από τα στοιχεία της ΤτΕ τα οποία καταγράφουν από το 2021 και έπειτα μια κλιμακούμενη μείωση στην Μέση Διάρκεια Παραμονής των αφικνούμενων στην χώρα, με την ΜΔΠ το 2024 να ευρίσκεται στο χαμηλότερο σημείο από την έναρξη της Έρευνας Συνόρων.

Συνοπτικά, η μείωση της Μέσης κατά Κεφαλή Δαπάνης (ΜΚΔ) κατά € -6,9 /-1,2% τα τελευταία δέκα χρόνια στην Ελλάδα (από € 579,6 το 2015 σε € 572,8 το 2024), οφείλεται αποκλειστικά στην μείωση της Μέσης Διάρκειας Παραμονής (ΜΔΠ) κατά -1,4 διανυκτερεύσεις/-18,0% (από 7,8 διανυκτερεύσεις το 2015 σε 6,4 διανυκτερεύσεις το 2025), αφού η Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση κατέγραψε για την ίδια περίοδο αύξηση κατά +20,6% ή € 15,2 (από € 73,9 το 2015 σε € 89,1 το 2024).

² Δες μελέτες Ακτινογραφία Εισερχόμενου τουρισμού, [2019-2023](#) και [2023-2024](#)

Σε ότι αφορά την περίοδο μετά την πανδημία, σε σύγκριση με την περίοδο πριν την πανδημία, παρατηρούμε τις εξής σημαντικές μεταβολές, ιδιαίτερα αναφορικά με την αναλογία αεροπορικών και οδικών εισερχομένων και την ΜΔΠ:

- Αν και μεταξύ 2019 και 2024 μειώθηκε τόσο η ΜΚΔ των εισερχομένων αεροπορικών (από € 736 σε € 710) όσο και των εισερχομένων οδικών (από € 185 σε € 163), που μεταξύ τους αποτελούσαν το 97% των τουριστών το 2019 και το 98% το 2024, η ΜΚΔ σε επίπεδο χώρας αυξήθηκε κατά € 9, από € 564 σε € 573. Αυτό οφείλεται στο ότι αυξήθηκε το μερίδιο των αεροπορικών εισερχομένων, που έχουν πολύ υψηλότερη ΜΚΔ, από 66% σε 73%, ενώ των οδικών εισερχομένων μειώθηκε από 31% σε 25%.
- Η αύξηση της ΜΚΔ κατά € 9 υπολείπεται σημαντικά έναντι της αύξησης της ΜΔΕ στις Περιφέρειες κατά € 41 (από € 482 σε € 523), λόγω του ότι μειώθηκε αισθητά ο αριθμός επισκέψεων στις Περιφέρειες από 1,17 κατά μέσο όρο σε 1,09.
- Επίσης, η ΜΔΠ στη χώρα μειώθηκε από 7,4 διανυκτερεύσεις το 2019 σε 6,4 το 2024, με το μεγαλύτερο μέρος της μείωσης να παρατηρείται μεταξύ 2023 και 2024, μετά δηλαδή τη λήξη της περιόδου "revenge travel".
- Και οι δυο προηγούμενες μεταβολές ενδεχομένως δείχνουν ότι η αύξηση της ΜΔΔ που μεσολάβησε το ίδιο διάστημα (από € 76 το 2019 σε € 89 το 2024) οδήγησε σε μικρότερης διάρκειας διακοπές. Άλλοι λόγοι προς αυτήν την κατεύθυνση μπορεί να είναι οι μεταβολές των καταναλωτικών προτύπων των τουριστών προς διακοπές συντομότερης διάρκειας.
- Η Περιφέρεια Αττικής παρουσίασε μεταξύ 2019 και 2024 τις μεγαλύτερες θετικές μεταβολές τόσο στο μερίδιο αφίξεων (+6 π.μ. από 16% σε 22%) όσο και στην αύξηση της ΜΔΕ (+ € 103, από € 438 σε € 541), καθορίζοντας και την αύξηση της ΜΔΕ για το σύνολο των Περιφερειών (+ € 41, από € 482 σε € 523).
- Στις υπόλοιπες τουριστικές Περιφέρειες, αύξηση της ΜΔΕ παρουσιάζεται και στην Κρήτη (€ +86) και οριακά στο Νότιο Αιγαίο (€ +1). Αντίθετα μείωση παρουσιάζεται στα Ιόνια Νησιά (€ -49) και την Κεντρική Μακεδονία (€ -121).
- Στις Λοιπές (μη τουριστικές) Περιφέρειες παρουσιάζεται αύξηση € 75.
- Τέλος, μείωση της ΜΔΠ εμφανίζεται σε όλες τις τουριστικές Περιφέρειες, που κυμαίνεται από -0,3 διανυκτερεύσεις στην Αττική και την Κρήτη έως -1,6 διανυκτερεύσεις στην Κεντρική Μακεδονία, και μικρή αύξηση (0,2 διανυκτερεύσεις) στις Λοιπές Περιφέρειες.

2. Εισαγωγή

Η παρούσα μελέτη αναλύει τη διαχρονική μεταβολή των βασικών δεικτών του εισερχόμενου τουρισμού³ για την περίοδο 2015-2024. Οι δείκτες που αναλύονται είναι οι:

- **Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη (ΜΚΔ),**
- **Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση (ΜΔΔ),** και
- **Μέση Διάρκεια Παραμονής (ΜΔΠ).**

Δεδομένου ότι οι τρεις αυτοί δείκτες συνδέονται μέσω της ταυτότητας $ΜΚΔ = ΜΔΔ * ΜΔΠ$, αναλύεται η πορεία των τριών δεικτών προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσο η μεταβολή της ΜΚΔ οφείλεται σε μεταβολή της ΜΔΔ ή της ΜΔΠ, δηλαδή σε μεταβολή των καταναλωτικών συνηθειών των τουριστών ή του χρόνου παραμονής τους.

Η ανάλυση χωρίζεται σε τρεις περιόδους, κάθε μια από τις οποίες έχει τα δικά της ιδιαίτερα χαρακτηριστικά:

- Την περίοδο 2015-2019, προ της πανδημίας COVID,
- Την οξεία φάση της πανδημίας COVID, τα έτη 2020 και 2021, με τα περιοριστικά μέτρα στις μετακινήσεις,
- Την περίοδο από το 2022 και έπειτα, με την σταδιακή ομαλοποίηση της κατάστασης στην ταξιδιωτική βιομηχανία.

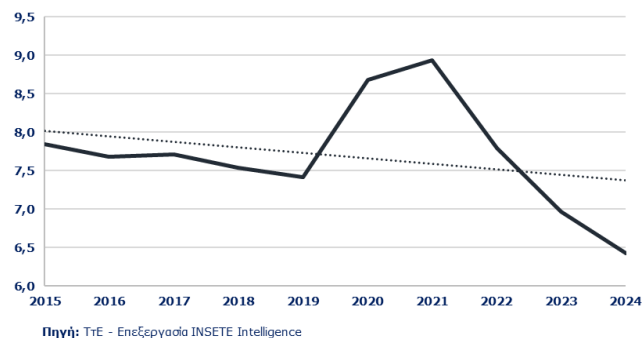
Τέλος, εξετάζουμε τις δομικές αλλαγές που εμφανίζονται μεταξύ του 2019 και 2024, δηλαδή πριν τον COVID και μετά την ολική ομαλοποίηση της αγοράς και την εκτόνωση του φαινομένου “revenge travel”.

³ Οι δείκτες προέρχονται από τα στοιχεία της Έρευνας Συνόρων της Τράπεζας της Ελλάδος. Η εν λόγω Έρευνα είναι δειγματοληπτική, και διενεργείται στα κυριότερα σημεία εισόδου-εξόδου της χώρας, με στόχο την συλλογή των αναγκαίων πληροφοριών για την εκτίμηση των ταξιδιωτικών δαπανών των Μη Κατοίκων στην Ελλάδα. Ως Μη Κάτοικος ορίζεται αυτός που έχει μόνιμη κατοικία εκτός Ελλάδος, ανεξάρτητα από την εθνικότητα ή την ιθαγένειά του. Χρησιμοποιήθηκαν οι Πίνακες της Ενότητας “Ταξιδιωτικές εισπράξεις – βασικά μεγέθη στην ιστοσελίδα <https://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/externalsector/balance/travelling.aspx> .

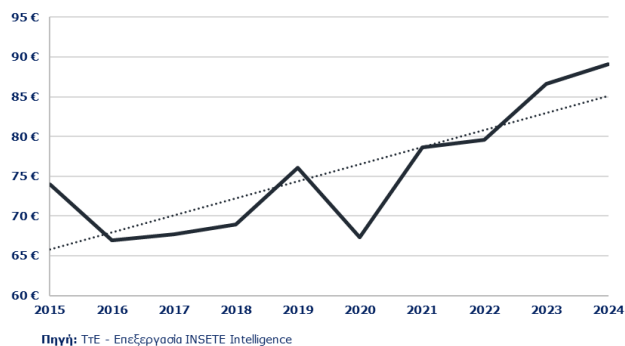
Στο Παράρτημα παρουσιάζονται αναλυτικά τα ετήσια στοιχεία για το σύνολο της χώρας την περίοδο 2015-2024.

3. Εξέλιξη βασικών δεικτών του εισερχόμενου ελληνικού τουρισμού, 2015-2024

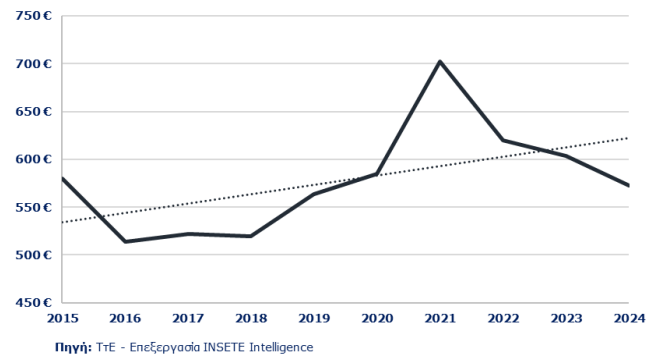
Γράφημα 1: Εξέλιξη της ΜΔΠ στην Ελλάδα (διανυκτ.), 2015-24

Γράφημα 2: Εξέλιξη της ΜΔΔ στην Ελλάδα (σε €), 2015-24

Γράφημα 3: Εξέλιξη της ΜΚΔ στην Ελλάδα (σε €), 2015-24

Η ΜΔΠ εμφάνισε την περίοδο 2015-2024 μείωση κατά -18,0% (από 7,8 διανυκτερεύσεις το 2015 σε 6,4 διανυκτερεύσεις το 2024), απόρροια της μείωσης που εμφάνισαν όλες οι αγορές που διαθέτουμε στοιχεία, με εξαίρεση την αγορά του Καναδά (+1%). Επιμέρους, την περίοδο 2015-2019 η ΜΔΠ εμφάνισε μείωση κατά -5,4% (από 7,8 διανυκτερεύσεις το 2015 σε 7,4 διανυκτερεύσεις το 2024) ενώ κατά την οξεία διάρκεια την πανδημίας, τα έτη 2020 και 2021, η ΜΔΠ εμφάνισε σημαντική αύξηση κατά +20,5% (από 7,4 διανυκτερεύσεις το 2019 σε 8,9 διανυκτερεύσεις το 2021), λόγω των lockdown και της αλλαγής της ταξιδιωτικής συμπεριφοράς με λιγότερα ταξίδια μεγαλύτερης διάρκειας αλλά και της αλλαγής του μίγματος αγορών με αύξηση των μεριδίων των χωρών υψηλής δαπάνης, που συντελέστηκε κατά την πανδημική περίοδο. Με την σταδιακή άρση των ταξιδιωτικών περιορισμών, το 2022, η ΜΔΠ εμφάνισε μείωση κατά -28,1% (από 8,9 διανυκτερεύσεις το 2021 σε 6,4 διανυκτερεύσεις το 2024) καταγράφοντας το 2024 την χαμηλότερη τιμή (6,4 διανυκτερεύσεις) από την έναρξη της Έρευνας Συνόρων της ΤτΕ.

Η ΜΔΔ εμφανίζει θετική τάση καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο, με εξαίρεση τα έτη 2016 (-9,4%) και 2020 (-11,5%, 1^ο έτος πανδημίας). Τα 2024, μετά από τέσσερα χρόνια συνεχούς αύξησης, η ΜΔΔ εμφάνισε την υψηλότερη τιμή (€ 89,1) από την έναρξη διενέργειας της Έρευνας Συνόρων. Η αύξηση της ΜΔΔ την περίοδο 2023-2024, ήταν απόρροια της αύξησης που σημείωσαν όλες οι αγορές, με εξαίρεση τις αγορές της Αυστραλίας (-29,9%), της Βόρειας Μακεδονίας (-22,0%), της Ελβετίας (-15,8%), της Δανίας (-11,4%), της Γαλλίας (-7,5%), της Αυστρίας και του Βελγίου (-6,1% αντίστοιχα) και της Γερμανίας (-3,5%). Παρόλο που οι 7 από τις 9 αγορές που κατέγραψαν μείωση στην ΜΔΔ ήταν υψηλής τουριστικής δαπάνης αγορές, η ΜΔΔ εμφάνισε αύξηση σε σύγκριση με το 2023 κυρίως ενισχυόμενη από την αύξηση που κατέγραψαν οι λοιπές αγορές σε όλες τις ευρείες γεωγραφικές περιοχές.

Παρατηρούμε δηλαδή ότι η αύξηση της ημερήσιας δαπάνης των τουριστών συνοδεύεται από μείωση της διάρκειας των ταξιδιών τους, κάτι που αποτελεί ένδειξη είτε ότι η αύξηση του κόστους διακοπών ανά ημέρα οδηγεί σε περιορισμό της διάρκειας των διακοπών με αποτέλεσμα να περιοριστεί αντίστοιχα και το συνολικό κόστος, είτε ότι οι διακοπές σύντομης διάρκειας (πχ City Break – βλ. και Ενότητα 4) κερδίζουν μερίδιο αγοράς έναντι των διακοπών παραθερισμού που έχουν μεγαλύτερη δαπάνη λόγω μεγαλύτερης διάρκειας.

Η ΜΚΔ κατέγραψε την περίοδο 2015-2024 μείωση κατά -1,2% (από € 579,6 το 2015 σε € 572,8 το 2024). Αναλυτικότερα, το 2016 σημειώθηκε πτώση της ΜΚΔ κατά -11,3% (€ 514,1), ακολουθούμενη από αυξητική τάση την τετραετία 2016-2019, στη διάρκεια της οποίας η ΜΚΔ αυξήθηκε κατά +9,7% (από € 514,1 το 2016 σε € 564,0 το 2019), λόγω της αύξησης της ΜΔΔ (+13,6%) ενώ η ΜΔΠ για την ίδια περίοδο σημείωσε μείωση (-3,4%). Η αυξητική τάση της ΜΚΔ ενισχύθηκε περαιτέρω την περίοδο 2019-2021, καταγράφοντας αύξηση κατά +24,5% (από € 564,0 το 2019 σε € 702,4 το 2021). Η σημαντική αυτή αύξηση, τροφοδοτήθηκε από το επιτυχημένο άνοιγμα που έκανε η χώρα στο διεθνές τουριστικό κοινό κατά τη διάρκεια της πανδημίας, το οποίο συνέβαλε καθοριστικά στην εμπέδωση ενός ισχυρού αισθήματος ασφάλειας, κάτι που αποτυπώθηκε και στην αύξηση τόσο της ΜΔΠ (8,9 διανυκτερεύσεις) όσο και της ΜΔΔ (€ 78,6) το 2021. Με την ομαλοποίηση της κατάστασης στην ταξιδιωτική βιομηχανία και την σταδιακή αύξηση των ροών από τις όμορες βαλκανικές αγορές, την αύξηση των ταξιδιών City Break (ιδιαίτερως στην Αθήνα) και την παρατεταμένη πληθωριστική κρίση που ροκάνισε το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών, η ΜΚΔ εμφάνισε πτωτική τάση καταγράφοντας την περίοδο 2021-2024 μείωση κατά -18,5% (από € 702,4 το 2021 σε € 572,8 το 2024), λόγω της μείωσης της ΜΔΠ (-28,1%, από 8,9 διανυκτερεύσεις το 2021 σε 6,4 διανυκτερεύσεις το 2024) αφού η ΜΔΔ (+13,4%, από € 78,6 το 2021 σε € 89,1 το 2024) κατέγραψε αύξηση για την ίδια περίοδο.

4. Δομικές αλλαγές μετά την πανδημία COVID

4.1 Ανάλυση μεταβολής ΜΚΔ στην Ελλάδα, 2019-2024, ανάλογα με τον τρόπο άφιξης

Μεταξύ 2019 και 2024 η ΜΚΔ αυξήθηκε από € 564 σε € 573, αφού προηγουμένως είχε αυξηθεί σε € 603 το 2023. Αναλύοντας τα δεδομένα με βάση τον τρόπο άφιξης στην Ελλάδα παρατηρούμε όμως ότι τόσο για τους εισερχόμενους αεροπορικώς όσο και για τους εισερχόμενους οδικώς η ΜΚΔ μεταξύ 2019 και 2024 μειώθηκε για τους μεν πρώτους από € 736 σε € 710, για τους δε δεύτερους από € 185 σε € 163 αφού προηγουμένως το 2023 η ΜΚΔ είχε ανέλθει σε € 752 για τους εισερχόμενους αεροπορικώς ενώ ήταν στα ίδια επίπεδα (€ 164) για τους εισερχόμενους οδικώς (βλ. Πίνακα 1).

Ο λόγος που, παρά την μείωση της ΜΚΔ και των δυο αυτών κατηγοριών μεταξύ 2019 και 2024, είχαμε αύξηση της συνολικής ΜΚΔ είναι ότι αυξήθηκε το μερίδιο των αεροπορικώς εισερχομένων, που έχουν πολύ υψηλότερη ΜΚΔ, από 66% σε 73%, ενώ των οδικώς εισερχομένων μειώθηκε από 31% σε 25%. Οι δυο αυτές κατηγορίες αθροιστικά αντιπροσώπευαν το 97% του εισερχόμενου τουρισμού το 2019 και το 98% το 2024, με το υπόλοιπο 3% και 2% αντίστοιχα να καλύπτεται από τους εισερχόμενους ακτοποϊκώς και ένα αμελητέο ποσοστό σιδηροδρομικώς.

Και για τις δυο κατηγορίες (αεροπορικώς, οδικώς) η μείωση της ΜΚΔ οφείλεται στη μείωση της ΜΔΠ. Είναι μάλιστα σημαντικό να παρατηρήσουμε ότι, για τους αεροπορικώς εισερχόμενους, ενώ μεταξύ 2019 και 2023 η ΜΔΠ μειώθηκε κατά 0,7 διανυκτερεύσεις παρά την αύξηση της ΜΔΔ κατά € 9, το 2024 καταγράφηκε σχεδόν ίση μείωση της ΜΔΠ (0,6 διανυκτερεύσεις) παρότι η αύξηση της ΜΔΔ ήταν μόλις € 1. Αυτό ενδεχομένως οφείλεται σε ισχυρή ανελαστικότητα σε αυξήσεις στις τιμές για την κατηγορία των αεροπορικώς εισερχόμενων τουριστών που το 2024 εισέφερε το 91% των εσόδων. Η εικόνα για τους οδικώς εισερχόμενους είναι διαφορετική αφού, μεταξύ 2019 και 2023, η ΜΔΔ αυξήθηκε κατά € 4 και η ΜΔΠ μειώθηκε κατά -0,7 διανυκτερεύσεις ενώ, μεταξύ 2023 και 2024, η αύξηση της ΜΔΔ ήταν διπλάσια (€ 8) και η μείωση της ΜΔΠ μικρότερη (-0,5 διανυκτερεύσεις).

Πίνακας 1: Μεριδία και δείκτες εισερχόμενου τουρισμού ανάλογα με τον τρόπο άφιξης, 2019, 2023 και 2024⁴

2019				2023				2024			
Μεριδία	Αφίξεις	Διανυκτερεύσεις	Δαπάνες	Αφίξεις	Διανυκτερεύσεις	Δαπάνες		Αφίξεις	Διανυκτερεύσεις	Δαπάνες	
Αεροπορικών	66%	78%	86%	73%	85%	91%		73%	86%	91%	
Ακτοπλοϊκώς	3%	5%	4%	2%	4%	2%		2%	3%	2%	
Οδικώς	31%	16%	10%	25%	12%	7%		25%	11%	7%	
Σιδηροδρομικώς	0%	0%	0%	0%	0%	0%		0%	0%	0%	
Δ 2023/2019				Δ 2024/2023				Δ 2024/2019			
Δ Μεριδία	Αφίξεις	Διανυκτερεύσεις	Δαπάνες	Αφίξεις	Διανυκτερεύσεις	Δαπάνες		Αφίξεις	Διανυκτερεύσεις	Δαπάνες	
Αεροπορικών	7%	6%	4%	1%	1%	0%		7%	8%	5%	
Ακτοπλοϊκώς	-1%	-2%	-1%	0%	-1%	0%		-2%	-2%	-2%	
Οδικώς	-5%	-5%	-3%	0%	-1%	0%		-5%	-6%	-3%	
Σιδηροδρομικώς	0%	0%	0%	0%	0%	0%		0%	0%	0%	
2019				2023				2024			
Δείκτες	ΜΔΠ (σε διανυκτερεύσεις)	ΜΔΔ (σε €)	ΜΚΔ (σε €)	ΜΔΠ (σε διανυκτερεύσεις)	ΜΔΔ (σε €)	ΜΚΔ (σε €)		ΜΔΠ (σε διανυκτερεύσεις)	ΜΔΔ (σε €)	ΜΚΔ (σε €)	
Αεροπορικών	8,8	84	736	8,1	93	752		7,6	94	710	
Ακτοπλοϊκώς	12,1	53	634	12,6	60	762		12,1	61	742	
Οδικώς	4,0	47	185	3,2	51	164		2,8	59	163	
Σιδηροδρομικώς	3,6	39	139	1,1	77	83		1,1	93	98	
Σύνολο	7,4	76	564	7,0	87	603		6,4	89	573	
Δ 2023/2019				Δ 2024/2023				Δ 2024/2019			
Δ Δείκτες	ΜΔΠ (σε διανυκτερεύσεις)	ΜΔΔ (σε €)	ΜΚΔ (σε €)	ΜΔΠ (σε διανυκτερεύσεις)	ΜΔΔ (σε €)	ΜΚΔ (σε €)		ΜΔΠ (σε διανυκτερεύσεις)	ΜΔΔ (σε €)	ΜΚΔ (σε €)	
Αεροπορικών	-0,7	9	16	-0,6	1	-42		-1,2	10	-26	
Ακτοπλοϊκώς	0,6	8	128	-0,6	1	-20		0,0	9	108	
Οδικώς	-0,7	4	-21	-0,5	8	-1		-1,2	12	-22	
Σιδηροδρομικώς	-2,5	37	-56	0,0	16	15		-2,5	53	-41	
Σύνολο	-0,5	11	39	-0,5	2	-30		-0,5	11	39	

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος - Επεξεργασία INSETE Intelligence

⁴ Στο παράρτημα παρατίθενται τα βασικά μεγέθη (Επισκέψεις, Διανυκτερεύσεις, Δαπάνες) από τα οποία προκύπτουν τα τα στοιχεία του πίνακα

4.2 Ανάλυση μεταβολής ΜΚΔ στην Ελλάδα, 2019-2024, ανά Περιφέρεια

Εξετάζοντας αναλυτικότερα τα στοιχεία σε επίπεδο Περιφέρειας (βλ. Πίνακα 2) και διαχωρίζοντας τα στις πέντε τουριστικές Περιφέρειες (Αττική, Ιόνια Νησιά, Κεντρική Μακεδονία, Κρήτη, Νότιο Αιγαίο) και στις Λοιπές παρατηρούμε τα ακόλουθα:

- Η Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη (ΜΔΕ) ανά Περιφέρεια παρουσιάζει αύξηση € 41 (+8,4%) μεταξύ 2019 και 2024 με τις περισσότερες Περιφέρειες επίσης να παρουσιάζουν αύξηση. Παρ' όλ' αυτά η ΜΚΔ σε επίπεδο χώρας παρουσιάζει πολύ μικρότερη αύξηση (€ 9) λόγω του ότι ενώ το 2019 ο εισερχόμενος τουρίστας επισκεπτόταν 1,17 Περιφέρειες, το 2024 το αντίστοιχο μέγεθος ήταν μειωμένο σε 1,09.
- Από τις τουριστικές Περιφέρειες, την μεγαλύτερη αύξηση μεταξύ 2019 και 2024 παρουσιάζει η Αττική με € 103, ακολουθούμενη από την Κρήτη (€ 86) και το Νότιο Αιγαίο όπου είναι απολύτως οριακή (€ 1). Αντίθετα στα Ιόνια Νησιά και την Κεντρική Μακεδονία παρατηρείται μείωση (€ - 49 και € -121 αντίστοιχα).
- Στις Λοιπές Περιφέρειες η ΜΔΕ έχει αυξηθεί κατά € 75.
- Οι μεταβολές αυτές στη ΜΔΕ προκύπτουν ως απόρροια γενικευμένης μείωσης της ΜΔΠ στις τουριστικές Περιφέρειες και μικρής αύξησης στις Λοιπές και αύξησης της ΜΔΔ σε όλες τις Περιφέρειες πλην Ιονίων Νήσων όπου παρέμεινε αμετάβλητη και Κεντρικής Μακεδονίας που παρουσίασε μείωση. Είναι αξιοσημείωτο ότι το μεγαλύτερο μέρος της μείωσης της ΜΔΠ στις τουριστικές Περιφέρειες που δέχονται κυρίως αεροπορικώς εισερχόμενο τουρισμό (Αττική, Ιόνια Νησιά, Κρήτη, Νότιο Αιγαίο) εμφανίστηκε μεταξύ 2023 και 2024. Αντίθετα, στην Κεντρική Μακεδονία που ο εισερχόμενος τουρισμός είναι σε μεγάλο βαθμό οδικός, η μείωση της ΜΔΠ ήταν μικρότερη μεταξύ 2023 και 2024 απ' ότι μεταξύ 2019 και 2023.
- Το μερίδιο της Αττικής στις αφίξεις έχει αυξηθεί από € 16% το 2019 σε 22% το 2024 και στις εισπράξεις από 15% σε 23%.

Πίνακας 2: Μεριδία και δείκτες εισερχόμενου τουρισμού ανάλογα ανά Περιφέρεια και μεταβολές τους, 2019, 2023 και 2024⁵

2019				2023				2024			
Μεριδία	Επισκέψεις	Διανυκτερεύσεις	Δαπάνες	Επισκέψεις	Διανυκτερεύσεις	Δαπάνες		Επισκέψεις	Διανυκτερεύσεις	Δαπάνες	
Αττική	16%	15%	15%	22%	19%	19%		22%	21%	23%	
Ιόνια Νησιά	8%	10%	11%	9%	12%	10%		9%	11%	10%	
Κεντρική Μακεδονία	18%	18%	13%	18%	14%	8%		18%	13%	7%	
Κρήτη	14%	19%	20%	15%	20%	26%		15%	20%	22%	
Νότιο Αιγαίο	19%	23%	29%	19%	22%	27%		19%	22%	28%	
Λοιπές	24%	16%	12%	16%	12%	9%		17%	13%	10%	
Δ 2023/2019				Δ 2024/2023				Δ 2024/2019			
Δ Μεριδία	Επισκέψεις	Διανυκτερεύσεις	Δαπάνες	Επισκέψεις	Διανυκτερεύσεις	Δαπάνες		Επισκέψεις	Διανυκτερεύσεις	Δαπάνες	
Αττική	6%	5%	5%	0%	1%	4%		6%	6%	8%	
Ιόνια Νησιά	1%	2%	0%	-1%	-1%	-1%		0%	0%	-1%	
Κεντρική Μακεδονία	0%	-3%	-5%	0%	-1%	0%		-1%	-4%	-6%	
Κρήτη	1%	2%	6%	0%	0%	-4%		1%	2%	2%	
Νότιο Αιγαίο	0%	-1%	-2%	0%	0%	1%		0%	-1%	-2%	
Λοιπές	-8%	-4%	-3%	1%	1%	1%		-7%	-3%	-2%	
2019				2023				2024			
Δείκτες	ΜΔΠ (σε διανυκτερεύσεις)	ΜΔΔ (σε €)	ΜΔΕ (σε €)	ΜΔΠ (σε διανυκτερεύσεις)	ΜΔΔ (σε €)	ΜΔΕ (σε €)		ΜΔΠ (σε διανυκτερεύσεις)	ΜΔΔ (σε €)	ΜΔΕ (σε €)	
Αττική	5,7	76	438	5,6	85	480		5,4	99	541	
Ιόνια Νησιά	7,8	80	627	8,0	76	604		7,2	80	578	
Κεντρική Μακεδονία	6,0	55	333	4,9	47	231		4,4	48	211	
Κρήτη	8,2	83	681	8,3	113	941		7,8	98	767	
Νότιο Αιγαίο	7,7	97	751	7,3	105	767		6,8	111	752	
Λοιπές	4,3	57	246	4,8	67	321		4,5	72	321	
Σύνολο	6,3	76	482	6,3	87	546		5,9	89	523	
Επισκέψεις σε Περιφέρειες			1,17				1,10				1,09
ΜΚΔ (χώρα)			564				603				573
Δ 2023/2019				Δ 2024/2023				Δ 2024/2019			
Δ Δείκτες	ΜΔΠ (σε διανυκτερεύσεις)	ΜΔΔ (σε €)	ΜΔΕ (σε €)	ΜΔΠ (σε διανυκτερεύσεις)	ΜΔΔ (σε €)	ΜΔΕ (σε €)		ΜΔΠ (σε διανυκτερεύσεις)	ΜΔΔ (σε €)	ΜΔΕ (σε €)	
Αττική	-0,1	9	42	-0,2	14	61		-0,3	23	103	
Ιόνια Νησιά	0,2	-5	-24	-0,8	5	-26		-0,6	0	-49	
Κεντρική Μακεδονία	-1,1	-8	-102	-0,5	1	-19		-1,6	-7	-121	
Κρήτη	0,1	30	260	-0,5	-16	-174		-0,3	15	86	
Νότιο Αιγαίο	-0,4	8	17	-0,5	5	-15		-0,9	14	1	
Λοιπές	0,5	9	75	-0,3	5	0		0,2	14	75	
Σύνολο	0,0	11	64	-0,4	2	-23		-0,5	13	41	

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος - Επεξεργασία INSETE Intelligence

⁵ Στο παράρτημα παρατίθενται τα βασικά μεγέθη (Επισκέψεις, Διανυκτερεύσεις, Δαπάνες) από τα οποία προκύπτουν τα στοιχεία του πίνακα

Προκύπτει συνεπώς ότι,

- Η ΜΔΠ μειώθηκε μεταξύ 2019 και 2024, με το μεγαλύτερο μέρος να παρατηρείται μεταξύ 2023 και 2024, μετά δηλαδή τη λήξη της περιόδου “revenge travel” που ενδεχομένως δείχνει ότι η αύξηση ΜΔΔ που μεσολάβησε το ίδιο διάστημα οδήγησε σε μικρότερης διάρκειας διακοπές. Άλλοι λόγοι μπορεί να είναι οι μεταβολές των καταναλωτικών προτύπων των τουριστών προς διακοπές συντομότερης διάρκειας.
- Η Περιφέρεια Αττικής παρουσίασε μεταξύ 2019 και 2024 τις μεγαλύτερες θετικές μεταβολές τόσο στο μερίδιο αφίξεων (+6 π.μ. από 16% σε 22%) όσο και στην αύξηση της ΜΔΕ (+ € 103, από € 438 σε € 541) καθορίζοντας και την αύξηση της ΜΔΕ για το σύνολο των Περιφερειών (+€ 41, από € 482 σε € 523).
- Για το σύνολο της χώρας και για την ίδια περίοδο, η αύξηση της ΜΚΔ περιορίστηκε σε μόλις € 9 (έναντι των € 41 της ΜΔΕ στις Περιφέρειες) λόγω του ότι οι επισκέπτες περιόρισαν τις επισκέψεις από 1,17 ανά άτομο το 2019 σε 1,09 το 2024. Και αυτή η εξέλιξη πιθανόν να οφείλεται στην αύξηση της ΜΔΔ ή/και σε συντομότερα ταξίδια που δεν επιτρέπουν την επίσκεψη σε δυο διαφορετικές Περιφέρειες.

5. Πηγές

- [Τράπεζα της Ελλάδος, Έρευνα Συνόρων 2015-2024](#)
- [Ακτινογραφία εισερχόμενου τουρισμού 2019-2023,](#)
- [Ακτινογραφία εισερχόμενου τουρισμού 2023-2024](#)

6. Παράρτημα

Πίνακας 3: Χρονοσειρές βασικών μεγεθών και δεικτών της Έρευνας συνόρων, 2015-2024

Χρονοσειρές δεικτών και μεγεθών από Έρευνα Συνόρων*, 2015-2024										
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Αφίξεις (σε χιλ.)	23.599	24.799	27.194	30.123	31.348	7.374	14.705	27.836	32.735	35.951
Διανυκτερεύσεις (σε χιλ.)	185.027	190.402	209.855	227.012	232.464	64.053	131.357	216.949	227.938	231.038
Εισπράξεις (σε εκατ. €)	13.679	12.749	14.202	15.653	17.680	4.310	10.328	17.257	19.746	20.592
Μέση κατά Κεφαλήν Δαπάνη (ΜΚΔ) (σε €)	579,6	514,1	522,3	519,6	564,0	584,4	702,4	620,0	603,2	572,8
Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση (ΜΔΔ) (σε €)	73,9	67,0	67,7	69,0	76,1	67,3	78,6	79,5	86,6	89,1
Μέση Διάρκεια Παραμονής (ΜΔΠ) (σε διανυκτερεύσεις)	7,8	7,7	7,7	7,5	7,4	8,7	8,9	7,8	7,0	6,4

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

* Δεν περιλαμβάνονται στοιχεία κρουαζιέρας

Πίνακας 4: Βασικά μεγέθη ανάλογα με το μεταφορικό μέσο, 2019, 2023 και 2024

Τρόπος Άφιξης	2019			2023			2024		
	Αφίξεις	Διανυκτερεύσεις	Δαπάνες (€)	Αφίξεις	Διανυκτερεύσεις	Δαπάνες (€)	Αφίξεις	Διανυκτερεύσεις	Δαπάνες (€)
Αεροπορικώς	20.709.377	181.661.838	15.240.074.894	23.787.742	192.844.577	17.888.778.411	26.321.667	198.902.669	18.678.659.034
Ακτοπλοϊκώς	1.043.730	12.581.931	661.819.350	646.244	8.171.905	492.424.438	587.262	7.092.755	435.816.306
Οδικώς	9.588.913	38.197.327	1.777.135.963	8.295.941	26.915.607	1.364.619.306	9.037.228	25.036.692	1.476.721.083
Σιδηροδρομικώς	6.357	22.652	885.444	5.228	5.658	433.089	5.197	5.519	510.718
Σύνολο	31.348.377	232.463.747	17.679.915.651	32.735.155	227.937.747	19.746.255.244	35.951.354	231.037.635	20.591.707.142

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Πίνακας 5: Βασικά μεγέθη Περιφερειών, 2019, 2023 και 2024

Περιφέρεια	2019			2023			2019		
	Επισκέψεις	Διανυκτερεύσεις	Δαπάνες	Επισκέψεις	Διανυκτερεύσεις	Δαπάνες	Επισκέψεις	Διανυκτερεύσεις	Δαπάνες
Αττική	5.923.290	34.028.020	2.591.771.728	7.888.713	44.347.711	3.786.887.428	8.784.770	47.817.501	4.750.924.953
Ιόνια Νησιά	3.047.814	23.744.410	1.911.219.058	3.377.918	26.914.886	2.038.829.761	3.432.873	24.680.848	1.983.555.845
Κεντρική Μακεδονία	6.760.826	40.808.281	2.249.791.314	6.565.942	32.272.086	1.514.835.093	7.028.691	31.026.408	1.485.964.051
Κρήτη	5.287.572	43.256.188	3.600.869.935	5.521.684	45.837.198	5.196.329.147	5.958.993	46.705.644	4.568.714.652
Νότιο Αιγαίο	6.893.364	53.168.676	5.174.796.378	6.960.672	50.643.369	5.340.768.924	7.563.550	51.269.284	5.687.429.833
Λοιπές	8.730.248	37.458.173	2.151.467.239	5.820.647	27.922.497	1.868.604.891	6.586.046	29.537.950	2.115.117.808
Σύνολο	36.643.112	232.463.747	17.679.915.651	36.135.576	227.937.747	19.746.255.244	39.354.922	231.037.635	20.591.707.142

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Η παρούσα μελέτη υλοποιήθηκε από το INSETE στο πλαίσιο της Πράξης:

«Αναβάθμιση, μετεξέλιξη και λειτουργία των σύγχρονων και αποτελεσματικών εργαλείων του INSETE, για ενημέρωση και διάχυση της πληροφόρησης στις επιχειρήσεις και στους εργαζομένους στον τουριστικό τομέα: GREEK TOURISM ANALYTICS DASHBOARD – GTAD», με Κωδικό ΟΠΣ (MIS) 6003242, η οποία εντάσσεται στο Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 2021- 2027» και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ+).

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2021 – 2027
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ